

עולם התפילות

World of Jewish Prayers

Rabbi Jay & Ilana Kelman

אמר רבי אלעזר: לעולם יסדיר אדם תפלתו ואחר כך יתפלל (ראש השנה ל"ה ע"א)

Rabbi Elazar said: A person should always arrange his prayer in his mind and only then pray.

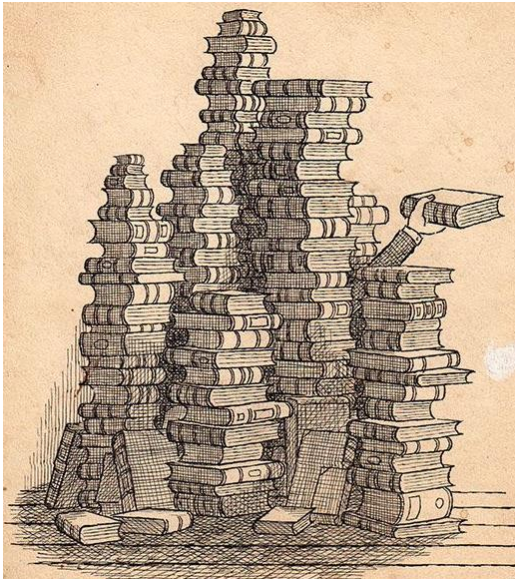

www.tefilah.org
www.tehillim.org.il
Beni Gesundheit
Beni.gesundheit@tefilah.org

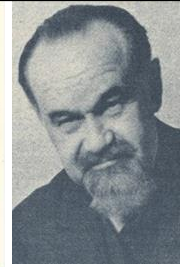
uNetaneh Tokef ונתנה תוקף

- Historical Overview of ונתנה תוקף
- Text Analysis: Structure + Sources + Messages
- Compare with similar Piyutim
- Inter-cultural comparison
- Messages for us...

Historical Overview

ונתנה תוקף uNetaneh Tokef

Ismar Elbogen
(1875-1943).
German. Berlin 1913
Jewish Liturgy:
A Comprehensive
History.

“History from within”, “collective memory”
→ personal meaning ?

מצות שופר בראש השנה Shofar for RH

BIBLE

משנה ראש השנה ד', ו: אין פוחתין מעשרה מלכויות, מעשרה זכרונות, מעשרה שופרות.

MISHNA

Mishna Rosh Hashana 4, 6: One does not recite fewer than ten verses in the blessing of **Kingship**, of **Remembrances**, or **Shofarot**.

TALMUD

Talmud Yerushalmi & Bavli suggest verses; Midrashim are incorporated

מלכויות זכרונות ושופרות

ראשונים

Yanai (Payetan) or Eleazar ben Kalir/HaKalir (5th-7th century)

Geniza of Cairo

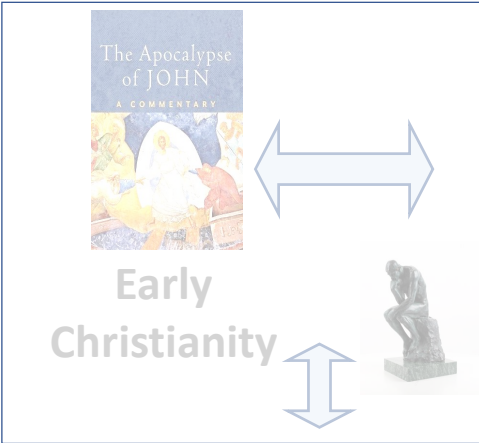
Rabbi Amnon of Magentza according to Or Zarua of Vienna (1180-1250)

אחרונים

Leonard Cohen

Kibbutz Beit Hashita 1973: Yair Rosenblum & Hanoch Albalak

History of uNetaneh Tokef ונתנה תוקף

Eretz Yisrael
(Geniza)
→ Italy
→ Ashkenaz

Ashkenaz
→ Sefardi & all
Machzorim

Leonard
Cohen
Who by Fire
(1974)

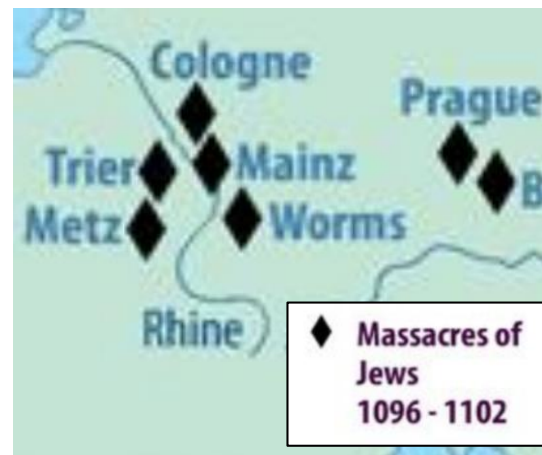
ונתנה תקף קדושת היום * כי הוא נורא ואים * ובו
תנשא מלכותך * ויבון בחסד כסאך * ותשוב עגלו
באמת * אמת כי אתה הוא דין ומוכיח ויודע ועד *
וכותב וחותרם * וסופר ומונה * ותצטר כל הנשפחות
ותפתח את ספר הזכרונות * ומאלף קרא * וחותרם
יד כל אדם בו

Kibbutz Beit Hashita
Yom Kippur War (1973)

Geniza of Cairo
Yanai/HaKalir 5th-7th century

Crusades,
Rabbi Amnon of Magentza

◆ Massacres of
Jews
1096 - 1102

Mishna
Talmud
Musaf

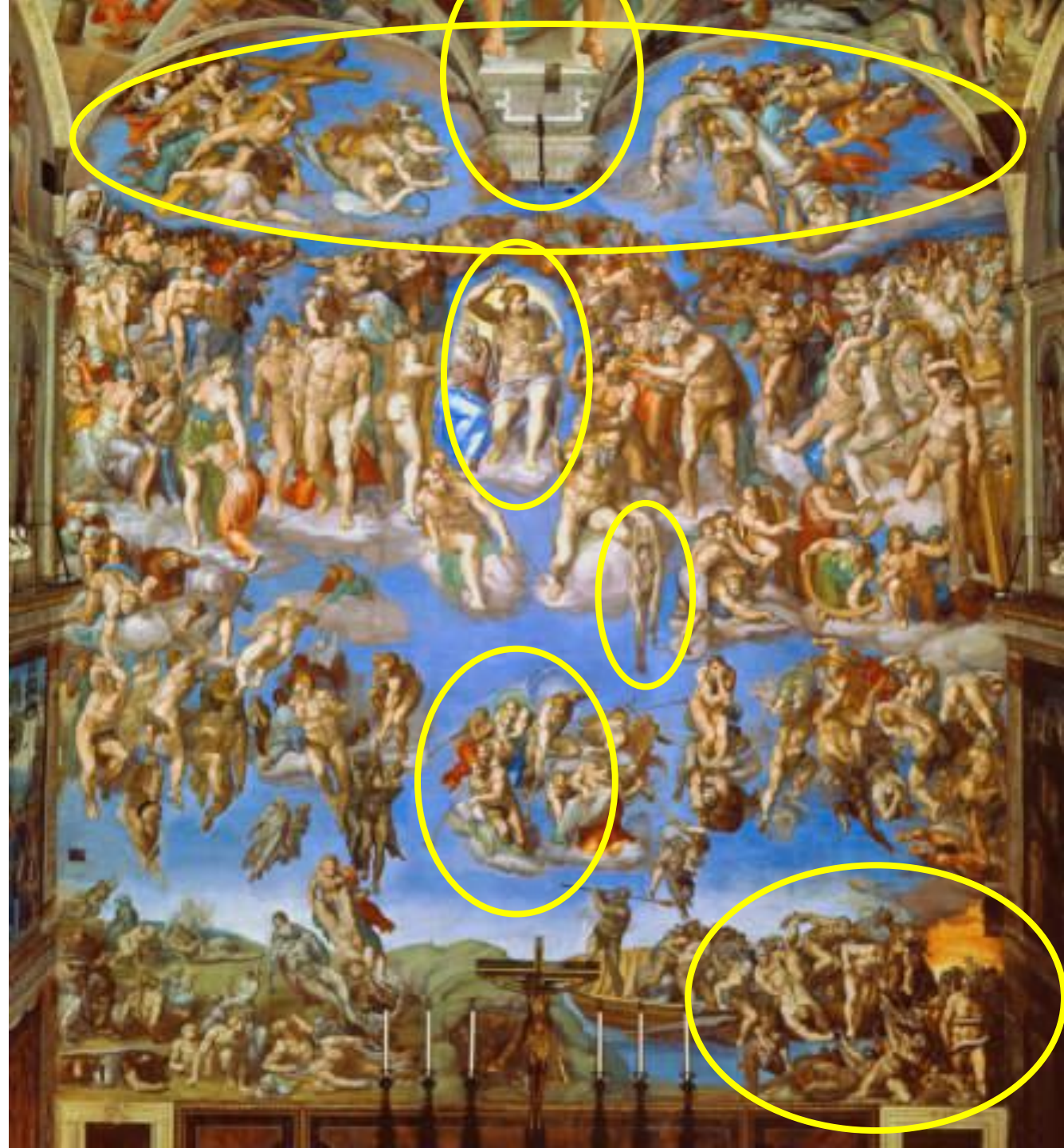
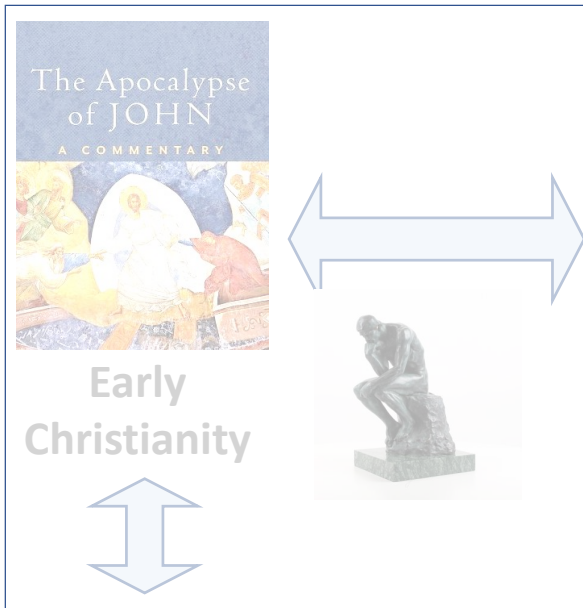
7 אור זרוע, חלק ב', סוף הלכות ראש השנה סימן רע"ו; גם בהנהגות אשרי לראש השנה פ"א סי' ה' יש הפנייה לקטע זה והניסוח דומה: "... ר' אמנון יסד
8 ונתנה תוקף על המקרה אשר אירע לו...."
9 מ.הברמן ספר גזירות אשכנז וצרפתי, ירושלים, תשל"א; גם תפילת "עלינו" מופיעה לראשונה בתיאורי רבי אפרים בן יעקב מבון כתפילתם האחרונה של
10 מקדשי השם בתקופת מסעי הצלב – ראה בדיון שלנו על תפילת "עלינו" באתר.
11 על פי תיאורו של יוסף בספר בראשית ל"ט, ו: **"ויעזב כל אִשֶׁר לו ביד יוסף ולא ידע אתו מאומה כי אם הלחם אשר הוא אוכל ויהי יוסף יפה ויפה
12 סְרָאָה"**; דמותו של יוסף הצדיק במצרים משמשת דוגמה ליהודים בגלות אשכנז ב"מ הביניים (ראה למטה בהערות 11; 14).
13 הניסוח "להפוך לדתם" משקף את תקופת השמד, כשיהודים הוכרחו להתנצר בעל כורחם; ראה למשל פסקי הרא"ש מסכת עבודה זרה פ"ב, סימן ד: "...אין
14 לדקדק מכאן שיהא מותר לישראל לומר עובד כוכבים הוא כדי שלא יתגוהו, וידאי מותר בעיקר הוא, דכיון שרוצין להורגו אם לא יתפוך לדתם ויהיה עובד
15 כוכבים כמותם - ודאי כשאומר עובד כוכבים הוא הודה לדתם וקבל עליו אלוה שלהן"; ראה דיונים הלכתיים במפרשים על שולחן ערוך יורה דעה סי' קנ"ז,
16 סימן ב': "אסור לאדם לומר שהוא עובד כוכבים כדי שלא יתגוהו ...", ואכמ"ל.
17 על פי בראשית ל"ט, ח.י.יא: **"וַיִּמְצָאן וַיֹּאמְרוּ אֵל אִשֶׁת אֲדֹנָיו הֵן אֲדֹנָי לֹא יָדַע אֵתִי מִה בָּבֵית וְכָל אֲשֶׁר יָשׁ לוֹ יָתָן בְּיָדֵי: ... וַיְהִי כַּדְבָרָה אֵל יוֹסֵף וְהָיָה לָהֶם יוֹסֵף וְלֹא
18 שָׁמַע אֲלֵיהֶם לְשֵׁכֶם אֲנִי לֹהֶיֶת עִמָּה. וַיְהִי כַּהֵלֵם הָיָה וַיֵּבֵא הַבְּיָתָה לַעֲשׂוֹת מַלְאָכָהּ וַאֲיִן אִישׁ מֵאֲנָשֵׁי הַבְּיָתָה שָׁם בָּבֵית";** ראה הסבר בהערה 9.
19 על פי בראשית כ"ז, ל: **"וַיְהִי כַּאֲשֶׁר מָלָה יַעֲקֹב לַבְרָךְ אֵת יַעֲקֹב וַיְהִי אָף וַיֵּבֵא יַעֲקֹב מֵאֵת פְּנֵי יַעֲקֹב אֲבִיו וַעֲשׂוֹ אֲחִיו בַּא מְצִידוֹ";** הרמזים הלשוניים
20 לסיפור יעקב ועשו מתאימים היטב להקשר של רבי אמנון, בו מתואר המאבק בין עם ישראל (יעקב) והנצרות (= עשו).
21 על פי דברים ה', כב: **"כִּי מִי כָל בָּשָׂר אֲשֶׁר שָׁמַע קוֹל אֶ-לֹהִים חַיִּים סָדָבָר סָתָף הָאִשׁ פִּמְנֵו וַיַּחֲי";** הפסוק מופיע מיד לאחר סיפור מתן תורה, וגם בסיפור
22 רבי אמנון מדובר על עיקרי הדת.
23 על פי בראשית ל"ז, לה: **"וַיִּקְרָא כָל בְּנָיו וְכָל בְּנֵיתוֹ לְחַנְנֹל וַיִּמְצָאן לַהֲתַנַּחֵם וַיֹּאמְרוּ מִי אֲרֹד אֵל בְּנֵי אֲבִל שְׂאֵלָה וַיִּבְרַךְ אֹתוֹ אַבְיָה";** "יביבי" במקום "בני" הוא לשון
24 נופל על לשון, כי "עיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים" (רש"י בראשית ו', ט); ישנו שימוש חוזר בדמותו של יוסף הצדיק (הערה 9).
25 על פי בראשית ו', ו: **"וַיִּנְחַם ה' כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְעַבֵּב אֵל לְבָבוֹ";** ה' התחרט על בריאת האדם, וכך רבי אמנון מתחרט על התנהגותו ומוכן למות
26 על קידוש ה'.
27 על פי בראשית ל"ד, סה: **"וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בַּהֲלִיתָם מַאֲבִים וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב שְׁמֹעֶזָן וְלֹאִי אֲחֵי דִינָה אִישׁ חָרָב וַיָּבֵאוּ עַל הַעִיר בֶּטֶח וַיַּהֲרֹגוּ כָּל זָכָר";**
28 על פי במדבר כ"ב, טו: **"וַיִּסַּף עוֹד בַּלֵּק שְׁלֹחַ שְׂרִידִים רַבִּים וְנַכְבְּדִים מֵאֵלֶּהָ";** סיפור בלק ובלעם משמש כמשל למאבק עם הנצרות; ראה סנהדרין צ"ג ע"א; ק"ו
29 ע"א; אפרים אלימלך אורבך "דרשות חז"ל על נביאי אומות העולם ועל פרשת בלעם לאור הוויכוח היהודי-נוצרי", תרביץ תשס"ז, כ"ה, 272-289 (פורסם
30 בספרו "מעולמם של חכמים, תשמ"ח, עמוד 555-537).
31 על פי במדבר כ"ב, טו: **"וַיִּסַּף עוֹד בַּלֵּק שְׁלֹחַ שְׂרִידִים רַבִּים וְנַכְבְּדִים מֵאֵלֶּהָ";** סיפור בלק ובלעם משמש כמשל למאבק עם הנצרות; ראה סנהדרין צ"ג ע"א; ק"ו
32 ע"א; אפרים אלימלך אורבך "דרשות חז"ל על נביאי אומות העולם ועל פרשת בלעם לאור הוויכוח היהודי-נוצרי", תרביץ תשס"ז, כ"ה, 272-289 [פורסם
33 בספרו "מעולמם של חכמים, תשמ"ח, עמוד 555-537].
34 ראה יעקב כ"ץ "מקדשי השם" בספרו "בין יהודים לגויים", מסוד ביאליק, תשל"ז, עמוד 87-89.
35 **"אמנון להפך לאמונתו"** הוא לשון נופל על לשון, בניגוד לני"ל "שיהפך לדתם"; משמעות השם "אמנון" מפורש כך בהמשך "הכי נקרא שמו ר' אמנון כי
36 האמנון בא-ל חי וסבל על אמונתו יסורין קשיין מאהבה".
37 ראה ברכות ה' ע"א: "אמר רבא ואיתימא רב חסדא: אם רואה אדם שיסורין באין עליו - יפושש במעשיו, שנאמר: 'יחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה עד ה'
38 (איכה ג', ט); פשפש ולא מצא - יתלה בבטול תורה, שנאמר: 'אשרי הנגר אשר תיסרטו י-ה ומתורתך תלמדנו' (תהלים צ"ד, ג); ואם תלה ולא מצא - בידוע
39 שיסורין של אהבה הם, שנאמר: 'כי את אשר יאתב הי' יוכיחו' (משלי ג', יב).
40 על פי תהלים ע"ד, ד: **"שִׁאֲנֵנו צָרְרִיךְ בְּקִרְבֵּנוּ מִיַּעֲרֶךְ שִׁמְנוֹ אֲוִתָּתָם אֲוִתוֹת";**
41 משמעותו של לשון נופל על לשון הוא הקשר האישי לתפילת ראש השנה: הסתלקותו של רבי אמנון קשור לתפילה (בשם "סילוקי").
42 על פי בראשית ה', כד: **"וַיִּנְתְּהֶנּוּ חֲלוֹף אֵת הָאֶ-לֹהִים וַאֲיָנָו מִי לָקַח אֹתוֹ אֶ-לֹהִים";**
43 כל ההקשר באותו מספור מתאים למצבו של רבי אמנון – ראה שם מפסוק יד ואילך; ראה גם מסכת שמחות דרבי חייה פ"ג ה"ז: "מתוך שלותן של רשעים
44 בעולם הזה הוזה אתה יודע מהו מתן שכרן של צדיקים, מה אם הרשעים כך, הצדיקים על אחת כמה וכמה, וכן דוד הוא אומר, 'נתתה שמחה בלבי מעת דגנם
45 ותירושם רבי', וכן הוא אומר 'מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחיסיים בך נגד בני אדם', ומעולם לא שמעו לא האזינו עין לא ראתה א-להים זולתך
46 יעשה למחכה לוי".
47 על פי דברי הימים ב' ל"ב, א: **"אֲחֵרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בָּא סַנְחֲרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיֵּבֵא בִּיהֻדָה וַיַּחַן עַל הַעָרִים הַבְּצֻרֹת וַיֹּאמֶר לְבַקְעִם אֲלֵינוּ";**
48 משפחת רבנים מצפון איטליה שעברה לקהילת שו"ם שבאשכנז. רבי קלונימוס המוזכר חי בערך בשנת 1000 ואביו היה רבי משולם מאיטליה.
49 תפילת "נתנה תוקף" נמצאת כבר בגניזה בקהיר בנוסח שונה, אך התקבלה בקהילות אשכנז יותר מאוחר.

בשו"ת כרך של רומי (סי' א ד"ד ע"ב), שהעיד על הרב המופלא מהר"א הכהן אריאש ז"ל ואחוזת מרעהו, שהיו הולכים לכנסיית הנוצרים מאחרי הפרגוד בימי חגם להתלמד מהם משקל המוסיקא של ימים נוראים, והיו מסדרים מאותם הקולות קדישים וקדושות דבר פלא (מובא בשו"ת יביע אומר ב יו"ד י"א; ציץ אליעזר י"ג, יב – וכתבו לאסור)

In the responsa Kerach shel Romi (para 1, 72), which testified about the wonderful Rabbi, our Teacher Rabbi Abraham Arias the Kohen ob"m and the shepherd of his property, who would go behind the curtain in the Christian church on their holidays to learn the musical scales for the [prayers for the] Days of Awe, and would make amazing arrangements for the Kaddish and Kedusha from those notes (Responsa Yabia Omer 2, Yoreh Deah 11; Tzitz Eliezer 13, 12 – and wrote that this is to be forbidden)

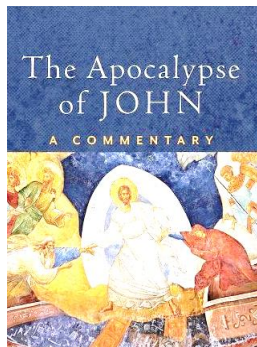
Michelangelo (1475-1564)
"The Last Judgement" (1536-41)
Sistine Chapel in Vatican

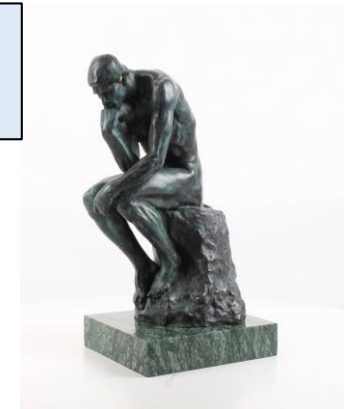
Revelation of John 5: 1 Then I saw in the right hand of him who sat on the throne a scroll with writing on both sides and sealed with seven seals. 2 And I saw a mighty angel proclaiming in a loud voice, “Who is worthy to break the seals and open the scroll?” 3 But no one in heaven or on earth or under the earth could open the scroll or even look inside it. 4 I wept and wept because no one was found who was worthy to open the scroll or look inside. 5 Then one of the elders said to me, “Do not weep! See, the Lion of the tribe of Judah, the Root of David, has triumphed. He is able to open the scroll and its seven seals.” 8 Each one had a harp and they were holding golden bowls full of incense, which are the prayers of God’s people. 9 And they sang a new song, saying: “You are worthy to take the scroll and to open its seals, because you were slain, and with your blood you purchased for God persons from every tribe and language and people and nation. 10 You have made them to be a kingdom and priests to serve our God, and they will reign on the earth.” 11 Then I looked and heard the voice of many angels, numbering thousands upon thousands, and ten thousand times ten thousand. They encircled the throne and the living creatures and the elders. 12 In a loud voice they were saying: “Worthy is the Lamb, who was slain, to receive power and wealth and wisdom and strength and honor and glory and praise!” 13 Then I heard every creature in heaven and on earth and under the earth and on the sea, and all that is in them, saying: “To him who sits on the throne and to the Lamb be praise and honor and glory and power, for ever and ever!”

Dies Irae Requiem

History of uNetaneh Tokef ונתנה תוקף

Early Christianity

- Apocalypse “Last Judgement”
- Throne, Angel, books, sealed
- Dies Irae – punishment
- Original sin
- Lamb = Jesus

- Tribe of Judah, the Root of David
- No direct relationship between God ↔ Man, only with mediation

- Yearly prayer RH & daily Kedusha
- Mercy קִשָּׁה לְכַעַס וְנוֹחַ לְרַצוֹת
- Teshuva – Tzedaka – Tefilah בּוֹ כָּל אָדָם בּוֹ
כְּבִקְרַת רוּעָה עֲדָרוּ. מִעֲבִיר צֹאנוּ תַחַת שְׁבִטוֹ...
וְקִדַּשׁ אֶת שְׁמֶךָ עַל מִקְדְּשֵׁי שְׁמֶךָ.
- והיבן בַּחֶסֶד בְּסֵא וַיֵּשֶׁב עָלָיו בְּאַמֶּת בְּאֵהָל דָּוִד שִׁפְט
וְדִרְשׁ מִשְׁפָּט וּמִהָר צֶדֶק (ישעיהו ט"ז,ה)
- Rendezvous with God קול דממה דקה
וְקִדַּשׁ אֶת שְׁמֶךָ עַל מִקְדְּשֵׁי שְׁמֶךָ

Let us now relate the power of this day's holiness, for it is awesome and frightening. On it Your **Kingship** will be exalted; Your throne will be firm with kindness and You will sit upon it in truth. It is true that You alone are the One Who judges, proves, knows, and bears witness; Who writes and seals, (and counts and calculates); Who remembers all that was forgotten. You will open the Book of **Remembrances** — it will read itself — and each person's signature is there. And the great **shofar** will be sounded and a still, thin voice will be heard. Angels will be frenzied, a trembling and terror will seize them — and they will say, 'Behold, it is the Day of Judgment, to muster the heavenly host for judgment!' — for even they are not guiltless in Your eyes in judgment. All mankind will **pass** before You like members of the flock/ a flock of sheep. Like a shepherd pasturing his flock, making sheep **pass** under his staff, so shall You cause to **pass**, count, calculate, and consider the soul of all the living; and You shall apportion the **destinies** of all Your creatures and inscribe their verdict.

On Rosh Hashanah will be inscribed and on Yom Kippur will be sealed how many will **pass** from the earth and how many will be created; who will live and who will die; who will die at his predestined time and who before his time; who by water and who by fire, who by sword and who by beast, who by famine and who by thirst, who by upheaval and who by plague, who by strangulation and who by stoning. Who will rest and who will wander, who will live in harmony and who will be harried, who will enjoy tranquility and who will suffer, who will be impoverished and who will be enriched, who will be degraded and who will be exalted. But **Repentance, Prayer, and Charity annul the severity of the Decree.**

For Your Name signifies Your praise: hard to anger and easy to appease, for You do not wish the death of one deserving death, but that he repent from his way and live. Until the day of his death You await him; if he repents You will accept him immediately. It is true that You are their Creator and You know their inclination, for they are flesh and blood. A man's origin is from dust and his destiny is back to dust, at risk of his life he earns his bread; he is likened to a broken shard, withering grass, a fading flower, a **passing** shade, a dissipating cloud, a blowing wind, flying dust, and a fleeting dream. But You are the King, the Living and Enduring God.

There is no set **span** to Your years and there is no end to the length of Your days. It is impossible to estimate the angelic chariots of Your honor and to elucidate Your Name's inscrutability. Your Name is worthy of You and You are worthy of Your Name, and You have included Your Name in our name.

Act for Your Name's sake and **sanctify** Your Name through those who **sanctify** your Name, for the sake of the honor of Your revered and **hallowed** Name, according to the counsel of the **holy** Seraphim, who **sanctify** Your Name in the Sanctuary. [The angels] who dwell on high together with [the people] who dwell below (proclaim the **sanctification** in threefold measure in the sanctuary) - **Kedusha**

קְדוּשָׁה

וְגִתָּהּ תִּקְרָא קְדוּשָׁת הַיּוֹם. כִּי הוּא נוֹרָא וְאִים. וְבוֹ תִשָּׂא מַלְכוּתְךָ וְיִכּוֹן בְּחֶסֶד כְּסָדְךָ וְתִשָּׂב עָלָיו בְּאֵמַת אֵמַת כִּי אַתָּה הוּא דָגֵן וּמוֹכִיחַ וְיֹדֵעַ וְעַד. וְכֹתֵב וְחוֹתֵם.

וְתִזְכֹּר כָּל הַנְּשַׁכְּחוֹת. וְתִפְתַּח אֶת סֵפֶר הַזְּכוֹרוֹת. וּמֵאֲלוֹ יִקְרָא. וְחוֹתֵם יָד כָּל אָדָם בּוֹ. וּבִשְׂוֹפָר גָּדוֹל יִתְקַע. וְקוֹל דְּמָמָה דָּקָה יִשְׁמַע. וּמֵלֵאכִים יִחְפְּזוּ. וְחִיל וְרַעְדָה יֵאֲחָזוּן. וְיֵאמְרוּ הִנֵּה יוֹם הַדִּין. לִפְקוּד עַל צְבָא מְרוֹם בְּדִין. כִּי לֹא יִזְכּוּ בְעֵינֶיךָ בְּדִין. וְכָל בָּאֵי עוֹלָם יַעֲבְרוּן לִפְנֶיךָ כְּבָנֵי מְרוֹן: כְּבִקְרַת רוּעָה עֹדְרוֹ. מַעֲבִיר צֹאנוּ תַחַת שִׁבְטוֹ. כֵּן תַעֲבִיר וְתִסְפֹּר וְתִמְנֶה וְתִפְקֹד נַפְשׁ כָּל חַי. וְתַחֲתֶיךָ קֶצֶבָה לְכָל בְּרִיּוֹתֶיךָ. וְתִכְתֹּב אֶת גְּזֵר דִּינָם:

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה יִכְתְּבוּן. וּבַיּוֹם צוֹם כְּפוּר יִחְתַּמוּן. כְּמָה יַעֲבְרוּן. וְכְמָה יִבְרָאוּן.

- מִי יַחִיהַ. וּמִי יָמוּת.
- מִי בְקִצּוֹ. וּמִי לֹא בְקִצּוֹ.
- מִי בְמִיָּם. וּמִי בְאֵשׁ.
- מִי בְחָרֵב. וּמִי בְחַמָּה.
- מִי בְרָעַב. וּמִי בְצָמָה.
- מִי בְרַעַשׁ. וּמִי בַמַּגָּפָה.
- מִי בַחֲזִיקָה. וּמִי בַסִּקִּילָה.
- מִי יָנוּחַ. וּמִי יָנוּעַ.
- מִי יִשְׁקֹט. וּמִי יִטְרֹף.
- מִי יִשְׁלוֹ. וּמִי יִתְיַסֵּר.
- מִי יַעֲנִי. וּמִי יַעֲשֶׂר.
- מִי יִשְׁפֹּל. וּמִי יָרוּם:

צוֹם וְתִשׁוּבָה קוֹל וְתִפְלָה מִמּוֹן וְיִצְדָקָה: מַעֲבִירוּן אֶת רַע הַגְּזֵרָה:

כִּי כִשְׂמֹד כֵּן תִּהְיֶה לְתַדָּה. קִשָּׁה לְכַעַס וְנוֹחַ לְרַצוֹת. כִּי לֹא תִחַפֵּץ בְּמִוֹת הַמֵּת. כִּי אִם בְּשׂוֹבוֹ מִדְּרָכּוֹ וְחִיָּה. וְעַד יוֹם מוֹתוֹ תִּחַכֶּה לוֹ. אִם יִשׁוּב מִיַּד תִּקְבְּלוּ: אֵמַת כִּי אַתָּה הוּא יוֹצֵרִים וְאַתָּה יוֹדֵעַ יִצְרָם כִּי הֵם בְּשׂוֹר וְדָם: אָדָם יִסּוּדוֹ מֵעַפָּר. וְסוּפוֹ לְעַפָּר. בְּנַפְשׁוֹ כִּיֹּא לְחַמּוֹ. מְשׁוּל כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבֵּר. כְּחֹצִיר יִבֵּשׁ. וְכֹצִיץ נוֹבֵל. כְּצֶל עוֹבֵר. וְכַעֲנַן כֹּלֵה. וְכָרוּחַ נוֹשֶׁבֶת. וְכַאֲבָק פּוֹרֵחַ. וְכַחֲלוֹם יַעֲוֶן:

וְאַתָּה הוּא מִלְּךְ אֱ-ל חַי וְקַיָּם: אִין קֶצֶבָה לְשִׁנוֹתֶיךָ. וְאִין קֶץ לְאַרְךָ יָמֶיךָ: וְאִין לְשַׁעַר מְרַכְבוֹת כְּבוֹדְךָ. וְאִין לְפָרֵשׁ עֲלוֹם שְׂמֹךְ. שְׂמֹךְ נֹאֵה לְךָ. וְאַתָּה נֹאֵה לְשְׂמֹךְ. וְשִׁמְנוֹ קְרֹאתְךָ בְּשְׂמֹךְ: עֶשֶׂה לְמַעַן שְׂמֹךְ. וְקִדְשׁ אֶת שְׂמֹךְ עַל מַקְדִּישֵׁי שְׂמֹךְ. בַּעֲבוּר כְּבוֹד שְׂמֹךְ הַנֶּעֱרָץ וְהַנִּקְדָּשׁ. כְּסוּד שִׁיחַ שְׂרָפִי קִדְשׁ. הַמַּקְדִּישִׁים שְׂמֹךְ בְּקִדְשׁ.

וּנְתַנָּה תִּקְוָה קְדֻשַׁת הַיּוֹם. כִּי הוּא נוֹרָא וְאִים.
וְבו תִנְשֵׂא מַלְכוּתְךָ וַיְכוֹן בְּחֶסֶד כְּסָאָךְ וְתִשָּׁב עָלֶיךָ בְּאֵמֶת
אֵמֶת כִּי אֶתְּהָ הוּא דִּינְךָ וּמוֹכִיחַ וַיִּדְעַע וְעַד. וְכוֹתֵב וְחוֹתֵם.

וְתִזְכֹּר כָּל הַנְּשִׁכּוֹת. וְתִפְתַּח אֶת סִפְרֵי הַזְּכָרוֹנוֹת.
וּמֵאֲלִיּוֹ יִקְרָא. וְחוֹתֵם יָד כָּל אָדָם בּוֹ.
וּבְשׂוֹפָר גָּדוֹל יִתְקַע. וְקוֹל דְּמָמָה דְּקָה יִשְׁמַע.
וּמִלְאָכִים יִחַפְּזוּן. וְחִיל וּרְעֵדָה יֵאֲחַזְזוּן.
וַיֵּאמְרוּ הִנֵּה יוֹם הַדִּין.
לִפְקוֹד עַל צְבָא מְרוֹם בְּדִין.
כִּי לֹא יִזְכּוּ בְּעֵינֵיךָ בְּדִין.
וְכָל בָּאֵי עוֹלָם יַעֲבְרוּן לִפְנֵיךָ כְּבָנֵי מְרוֹן:
כְּבִקְרַת רוּעָה עֲדָרוּ. מַעֲבִיר צֵאנֹו תַחַת שְׂבִטֹו.
כֵּן תַעֲבִיר וְתִסְפֹּר וְתִמְנֶה וְתִפְקֹד נֶפֶשׁ כָּל חַי.
וְתַחֲתֶךָ קִצְבָה לְכָל בְּרִיתֶיךָ. וְתַכְתֵּב אֶת גְּזֵר דִּינִים:

בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה יִכְתְּבוּן. וּבַיּוֹם צוֹם כְּפוֹר יִחְתַּמּוּן.
כְּמָה יַעֲבְרוּן. וְכָמָה יִבְרָאוּן.

- מִי יִחִיָּהּ. וּמִי יָמוּת.
- מִי בְקִצּוֹ. וּמִי לֹא בְקִצּוֹ.
- מִי בְמִים. וּמִי בְאֵשׁ.
- מִי בְחָרֵב. וּמִי בְחִיָּהּ.
- מִי בְרַעַב. וּמִי בְצָמָא.
- מִי בְרַעַשׁ. וּמִי בְמַגְפָּהּ.
- מִי בְחִנִּיקָהּ. וּמִי בְסִקִּילָהּ.
- מִי יְנוּחַ. וּמִי יְנוּעַ.
- מִי יִשְׁקֹט. וּמִי יִטְרַף.
- מִי יִשְׁלוֹ. וּמִי יִתִּיסֵר.
- מִי יַעֲנִי. וּמִי יַעֲשֶׂר.
- מִי יִשְׁפֹּל. וּמִי יָרוּם:

צוֹם וְתִשׁוּבָה וְתַפְלָה וְיִצְדָּקָה:
מַעֲבִירִין אֶת רֵעַ הַגֹּזֵרָה:

כִּי כְשִׁמְדָּךְ כֵּן תִּהְיֶה לְתַדְךָ. קִשָּׁה לְכַעַס וְנוֹחַ לְרִצּוֹת.
כִּי לֹא תַחֲפֹץ בְּמוֹת הַמֵּת. כִּי אִם בְּשׂוּבוֹ מִדְּרָכֹו וְחִיָּהּ.
וְעַד יוֹם מוֹתוֹ תַחֲכֶה לוֹ. אִם יֵשׁוּב מִיַּד תִּקְבְּלוּ:
אֵמֶת כִּי אֶתְּהָ הוּא יוֹצֵרִם וְאֶתְּהָ יוֹדַע יִצְרֵם כִּי הֵם בְּשׂוֹר
וְדָם: אָדָם יִסּוּדוֹ מֵעַפְרֹו. וְסוּפוֹ לְעַפְרֹו. בְּנִפְשׁוֹ יָבִיא
לְחַמּוֹ. מְשׂוּל כְּחֶרֶס הַנְּשִׁבָר. כְּחִצִּיר יָבֵשׁ. וְכִצִּיץ נוֹבֵל.
כְּצַל עוֹבֵר. וְכַעֲנֹן כְּלָהּ. וְכִרוּחַ נוֹשֶׁבֶת. וְכִאֲבָק פּוֹרֵחַ.
וְכַחֲלוֹם יַעוּף:

וְאֶתְּהָ הוּא מְלַךְ א-ל חַי וְקַיִם: אֵין קִצְבָה לְשִׁנוֹתֶיךָ.
וְאֵין קֶץ לְאֶרֶץ יְמִיךָ: וְאֵין לְשַׁעַר מַרְכָּבוֹת כְּבוֹדְךָ. וְאֵין
לְפָרֶשׁ עֲלוֹם שְׂמֶךְךָ. שְׂמֶךְ נֶאֱהָ לְךָ. וְאֶתְּהָ נֶאֱהָ לְשִׁמְךָ.
וְשִׁמְנוֹ קְרֵאתָ בְשִׁמְךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׂמֶךְךָ. וְקִדְשׁ אֶת שְׂמֶךְךָ
עַל מַקְדִּישֵׁי שְׂמֶךְךָ. בְּעַבּוֹר כְּבוֹד שְׂמֶךְךָ הַנְּעֲרָץ וְהַנְּקִדְשׁ.
כְּסוּד שִׁיחַ שְׂרָפִי קִדְשׁ. הַמַּקְדִּישִׁים שְׂמֶךְךָ בְּקִדְשׁ.

קְדֻשָּׁה

Mishna sources in uNetane Tokef

הילודים למות והמתים להחיות והחיים לידון
לידע להודיע ולהודע שהוא א-ל הוא היוצר
הוא הבורא הוא המבין הוא הדיין הוא עד הוא
בעל דין והוא עתיד לדון" (אבות פ"ד מכ"ב)

the ones who were born are to die and the ones who have died are to be brought to life and the ones brought to life are **to be judged**; so that one **may know, make known and have the knowledge** that He is God, He is **the designer**, He is the creator, He is the discerner, He is **the Judge**, He **the witness**, he the complainant and that He will summon to judgement (Avot 4 ,22).

ארבע מדות בדעות ... קָשָׁה לְכַעֵס וְנוֹחַ לְרַצוֹת
- חָסִיד (אבות ה, יא)

There are four kinds of temperaments...hard to become angry and easy to be appeased: a pious person (Avot 5, 11)

סדר ברכות אומר אבות וגבורות וקדושת השם וכולל
מלכיות עמהן ואינו תוקע **קדושת היום** ותוקע" (ראש
השנה פ"ד מ"ה)

The order of the blessings of the additional prayer on Rosh Hashana is as follows: one recites the blessing of the Patriarchs, the blessing of God's Mighty Deeds and the blessing of the Sanctification of God's Name, all of which are recited all year long. And one includes the blessing of Kingship with them and he does not sound the shofar. Next, one adds a special blessing for the **Sanctification of the Day** and sounds the shofar after it (Rosh Hashana 4, 5)

בראש השנה **כל באי העולם עוברין לפניו כבני מרון**
שנאמר 'הַיֹּצֵר יַחַד לִבָּם הַמִּבִּין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם' (תהלים
ל"ג, טו) (ראש השנה פ"א מ"ב)

On Rosh Hashana, **all creatures pass before Him like sheep [bnei maron]**, as it is stated: 'He Who fashions all their hearts, Who understands all their deeds' (Psalms 33:15) (Rosh Hashana 1, 2)

מְלֻכּוֹתָךְ – הַזְכָּרוֹנוֹת – וּבְשׁוֹפָר אין פוחתין מעשרה
מלכיות מעשרה זכרונות מעשרה שופרות (ראש השנה פ"ד
מ"ו)

One does not recite fewer than ten verses in the blessing of **Kingship**, or fewer than ten verses in the blessings of **Remembrances**, or fewer than ten verses in the blessing of **Shofarot** (Rosh Hashana 4, 6)

בַּיַד כָּל אָדָם יַחְתּוּם לְדַעַת כָּל אֲנָשִׁי מַעֲשָׂהוּ (איוב ל"ז, ז) בשעת פטירתו של אדם לבית עולמו כל מעשיו נפרטין לפניו ואומרים לו: כך וכך עשית במקום פלוני ביום פלוני, והוא אומר הן ואומרים לו חתום וחותם, שנאמר 'ביד כל אדם יחתום' (איוב ל"ז) ולא עוד אלא שמצדיק עליו את הדין ואומר להם יפה דנתוני לקיים מה שנאמר 'למען תצדק בדברך' (תהלים נ"א) (תענית י"א ע"א)

[The mighty rain] **seals the hand of every person**, [prevents him from leaving and] from knowing his actions (Job 37,7) When one dies, all his deeds are enumerated before him and they say to him: You did such and such, in such and such a place, on such and such a day, and he says; Yes. And they say to him: sign a statement that this is correct and he signs it, as it is written in Job [play on words: He makes the hand of every man sign]. And not only that, but he justifies the judgement upon himself and says to them: You have judged me well. To fulfill what is stated: That You may be justified when You speak and be right when You judge (Psalms 51:6) (Taanit 11a)

וְאַחַר הָאֵשׁ קוֹל דְּמָמָה דַּקָּה: וַיְהִי כִשְׁמַע אֱלִיָּהוּ וַיִּלְט פָּנָיו בְּאַדְרָתוֹ וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֵד פֶּתַח הַמְּעָרָה וְהִנֵּה אֱלֹוֹ קוֹל וַיֹּאמֶר מַה לָּךְ פֹּה אֱלִיָּהוּ (מל"א י"ט, יב-יג)

After the fire, a faint sound of silence: It was when Elijah heard the faint sound, and he wrapped his face in his cloak and came out and stood at the entrance of the cave. And behold, a voice came to him and said: what are you doing here Elijah? (I Kings 19, 12-13)

שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגָזוּן חֵיל אַחַז יִשְׁבִי פִלְשֶׁת: אִז נִבְהָלוּ אֱלֹוֹפֵי אֲדוֹם אֵילֵי מוֹאָב יֶאֱחִזְמוּ רַעַד נִמְגּוּ כָל יִשְׁבֵי כְנָעַן (שמות ט"ו, יד-טו) - עֲשֶׂה מִלְאָכָיו רוּחוֹת מְשַׁרְתָּיו אֵשׁ לֵהט... מִן גַּעְרָתְךָ יְנוֹסוּן מִן קוֹל רַעְמָךְ יַחְפְּזוּן (תהלים ק"ד, ד-ז); כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעְדוּ עִבְרוּ יַחְדָּו... רַעְדָה אַחְזָתָם שָׁם חֵיל כִּיּוֹלְדָה... כְּשִׁמְךָ אֶ-לֵהִים כִּן תִּהְלָתְךָ (תהלים מח, ה.ז.יא; ראו ישעיה ל"ג, יד) וישמע יתרו כהן מדין (שמות י"ח, א) - מה שמועה שמע ובא ונתגייר? ... מתן תורה שמע ובא שכשניתנה תורה לישראל היה קולו הולך מסוף העולם ועד סופו וכל מלכי עובדי כוכבים אחזתן רעדה בהיכליהן ואמרו שירה... (זבחים קט"ז ע"א)

Nations heard, they were agitated; **trembling has gripped** the inhabitants of Philistia: Then the chieftains of Edom were alarmed, **trembling gripped** the powers of Moav; all the inhabitants of Canaan have dissipated (Exodus 15, 14-15) He makes the winds His **messengers**, the flaming fires, His servants...at Your rebuke they fled; at the sound of Your thunder, they **hastened away** (Psalms 104, 4-7); Behold, **the kings** convened there, passing together...A fearful **trembling seized upon them** there, like the pangs of a woman giving birth...**As with Your Name, God, so Your praise** (Psalms 48, 5/7/11; see Isaiah 33, 14)Yitro heard about the giving of the Torah and came and all of the **kings** of the nations of the world were **seized with trembling** in their palaces and recited a song of praise (Zevachim 116a)

בְּבִקְרַת רְעֵה עֲדָרוֹ בַּיּוֹם הַיּוֹתוֹ בְּתוֹךְ צֹאנֹו נִפְרָשׁוֹת כִּן אֲבַקֵּר אֶת צֹאנֵי וְהִצַּלְתִּי אֶתְהֶם מִכָּל הַמְּקוֹמֹת אֲשֶׁר נִפְצוּ שָׁם בַּיּוֹם עָנָן וְעָרְפָל (יחזקאל ל"ד, יב) בְּעָרֵי הַהָר בְּעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וּבְעָרֵי הַנֶּגֶב וּבְאֶרֶץ בְּנֵימִן וּבְסִבְיֵי יְרוּשָׁלַם וּבְעָרֵי יְהוּדָה עַד תַּעֲבֹרְנָה הַצֹּאן עַל יְדֵי מוֹנֶה אָמַר ה' (ירמיה לג, יג)

Like the inspection by a shepherd of his flock on the day that he is among his sheep that were separated, so I will inspect My flock, and I will rescue them from all the places to which they were dispersed on the day of cloud and fog (Ezekiel 34, 12) In the cities of the highland, in the cities of the lowland and in the cities of the south and in the land of Benjamin and in the environs of Jerusalem and in the cities of Judah, the **flock will again pass by a shepherd** (Jeremiah 33, 13)

כִּי לֹא אֲחַפֵּץ בְּמוֹת הַמֵּת נֶאֱמַר אֲ-דָנִי ה' וְהִשִּׁיבוּ וְחָיו (יחזקאל י"ח, לב) חִי אָנֹכִי ... אִם אֲחַפֵּץ בְּמוֹת הַרְשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדְרָכֹו וְחָיָה שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדְרָכֵיכֶם הַרְעִים וְלָמָּה תָמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל (יחזקאל לג, יא)

For I do not desire the death of the one who dies the utterance of the Lord God. [Therefore] facilitate repentance and live (Ezekiel 18, 32)

As I live...I surely **do not desire the death** of the wicked person. **Rather** [I wish for] **the repentance** of the wicked person **from his way, that he live**. Repent, repent your evil ways. Why should you die, house of Israel? (Ezekiel 33, 11)

מֵאֵי דַכְתִּיב 'וַיִּיצַר ה' אֶ-לֵהִים אֶת הָאָדָם' (בראשית ב', ז) בְּשֵׁנֵי יוֹדִי"ן ... אוֹי לִי מִיוֹצְרִי וְאוֹי לִי מִיִּצְרִי" (ברכות ס"א ע"א)

What is the meaning of that which is written: then the Lord God formed [*vayyitzer*] man (Genesis 2, 7) with a double *yod*?...woe unto me from my Creator [*yotzri*] and woe unto me from my inclination [*yitzri*]. [If one opts to follow either his Creator or his inclination, woe unto him from the other] (Brachot 61a)

Rosh HaShana: Do not be saddened as joy in the Lord is your strength – וְאַל תִּתְעַצְבוּ כִּי חֲדָוֹת ה' הִיא מְעִזְכֶם

נחמיה ח': (ב) וַיָּבִיֵא עֶזְרָא הַכֹּהֵן אֶת הַתּוֹרָה לְפָנָי הַקָּהָל מֵאִישׁ וְעַד אִשָּׁה וְכֹל מִבֵּין לְשֹׁמְעֵי בַיּוֹם אַחַד לְאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי: .. (ט) וַיֹּאמֶר נְחֻמְיָה הוּא הַתְּרַשָּׁתָא וְעֶזְרָא הַכֹּהֵן הַסֹּפֵר וְהַלּוּיִם הַמְּבִינִים אֶת הָעָם לְכָל הָעָם הַיּוֹם קֹדֶשׁ הוּא לַה' אֱלֹהֵיכֶם אַל תִּתְאַבְּלוּ וְאַל תִּבְכּוּ כִּי בּוֹכִים כָּל הָעָם כְּשָׁמְעוּ אֶת דְּבַרֵי הַתּוֹרָה: (י) וַיֹּאמֶר לָהֶם לָכוּ אֲכָלוּ מִשְׂמָנִים וּשְׂתוּ מִמֵּתִיקִים וּשְׁלַחוּ מָנוֹת לְאִין נָכוֹן לוֹ כִּי קֹדֶשׁ הַיּוֹם לְאֲדָנֵינוּ וְאַל תִּתְעַצְבוּ כִּי חֲדָוֹת ה' הִיא מְעִזְכֶם: (יא) וְהַלּוּיִם מַחֲשִׁים לְכָל הָעָם לֵאמֹר הִסּוּ כִּי הַיּוֹם קֹדֶשׁ וְאַל תִּתְעַצְבוּ:

Nehemiah 8: (2) Ezra the priest brought the Torah before the congregation, including men and women and everyone who could hear to understand on the first day of the seventh month [Rosh Hashana]...(9) Nehemiah, he was the Tirshata [Persian title of honor] and Ezra the priest, the scribe, and the Levites who explained [the Torah] to the people, said to all the people: Today is sacred to the Lord your God; do not mourn and do not weep, for all the people were weeping when they heard the words of the Torah. (10) He said to them, Go eat rich foods and drink sweet beverages. And send gifts [of food] to whomever does not have anything prepared, as this day is holy to our Lord. Do not be saddened, as joy in the Lord is your strength. (11) The Levites were quieting all the people, saying: Hush, for the day is holy, do not be sad.

uNetaneh Tokef ונתנה תוקף

- Historical Overview of ונתנה תוקף
- Text Analysis: Structure + Sources + Messages
- Compare with similar Piyutim
- Inter-cultural comparison
- Messages for us...

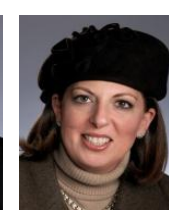

Abraham Yonah Gesundheit ז"ל
Tefillin in Auschwitz

<https://www.tefilah.org/homepage-english/>

Studying Tefilah עיון תפילה

Rabbi Jay & Ilana Kelman

חגי תשרי (תשפ"ב) Holidays of Tishrei (2021) Musing on the Machzor

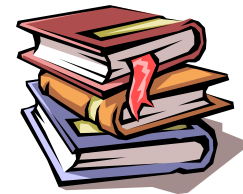
- #1: Chana's Prayer • תפילת חנה
- #2: Aleinu • תפילת עלינו לשבח
- #3: Musaf of Rosh Hashana • מוסף לראש השנה
- #4: uNetaneh Tokef • "ונתנה תוקף"

www.tefilah.org
www.tehillim.org.il
Beni Gesundheit
Beni.gesundheit@tefilah.org

REFERENCES

- *Ismar Elbogen (1875-1943). German. Berlin 1913. Jewish Liturgy: A Comprehensive History.*
- *Rabbi Dr. Eli Munk: The World of Prayer (revised; 2 volumes)*
- *Reuven Kimelman U-NETANEH TOKEF AS A MIDRASHIC POEM. In the Experience of Jewish Liturgy. Studies dedicated to Menachem Schmerlzer (ed. Debra Reed Blank). Brill Leiden – Boston. 2011, 115-146.*
- *Wikipedia*
- *The Steinsaltz Neviim and Ketuvim*

- אברהם פרנקל: דמותו ההיסטורית של ר' אמנון ממגנצא וגלגוליו של הפיוט 'ונתנה תוקף' באיטלה, אשכנז ורצפת. ציון ס"ז, ב. תשס"ב, 125-138.
- איבן מרקוס: קידוש השם באשכנז וסיפור רבי אמנון ממגנצא, בתוך קדושת החיים וחירוף הנפש – קובץ מאמרים לזכרו של אמיר יקותיאל. מרכז זלמן שזר. 1992, 131-148.
- פלטיאל בירנבוים: מחזור השלם לראש השנה ויום כפור
- גרי"ד סולובייציק על ר"ה: מסורה תש"נ תשרי ב יג-טז, הררי קדם, על התשובה, ועוד.